

18 april 2019 (Witte Donderdag)

VIERING HEILIG AVONDMAAL

Bijbellezing: Mattheus 26, vers 17-30

Voordat wij het Avondmaal met elkaar gaan vieren, wil ik met u proberen om iets te ervaren, te ontdekken, te proeven van hoe dat Avondmaal moet zijn geweest dat Jezus met Zijn discipelen heeft gehouden, op de dag van Zijn gevangenneming en kruisiging.

Op de dag van Zijn gevangenneming en kruisiging, want een dag loopt volgens de joden niet van de morgen tot de volgende morgen, maar van de avond tot de volgende avond. De avond van het Avondmaal was dus het begin van de dag waarop Jezus gevangen genomen werd en via een snelrechtprocedure gekruisigd werd. Wat er allemaal op die dag verder zou gaan gebeuren... de discipelen konden het niet begrijpen..., het zich niet voorstellen. Zoals je wel eens van mensen hoort: 'je zit in een rollercoaster': je valt van het een in het ander en het gaat zo snel..., je bent er bij en toch kan je er niet bij..., het gebeurt gewoon... Nu, dat gevoel van verwarring, dat er in meegenomen worden zonder het te kunnen vatten, moet volgens mij ook al heel sterk aanwezig zijn geweest bij het Avondmaal, dat Jezus op dat moment met Zijn leerlingen hield. Want als je het zo leest hé?... Eerst over Judas... Jezus zegt - terwijl zij als een groep hechte vrienden, als één familie het prachtige Pesachfeest vieren: 'één van jullie zal Mij verraden'. Nou dat moet toch als een bom zijn geweest onder het feestmaal. Je ziet het gebeuren: wat?! Mattheus vertelt dat zij allemaal verdrietig, verbijsterd werden. Ze begonnen te roepen, of misschien was het juist wel fluisteren: 'ik, Heer?' Men begrijpt het niet en wordt volledig onzeker: het kan toch niet dat ik tot zo iets zal komen? Maar wie dan wel? 'Ik toch niet, Heer?' Al die eenheid en verbondenheid die men tijdens een Pesachmaaltijd mag ervaren, moet hier in één keer zijn geklapt. Na al die jaren optrekken met elkaar..., na alles wat is gedeeld met elkaar..., ja, ondanks verschillen en meningsverschillen ging men er met elkaar voor... op weg naar het Koninkrijk van de Messias Jezus!... en nu blijkt er uit hun binnenste gelederen een verrader op te staan... Er is niets gevaarlijker en pijnlijker voor een groep dan dit gevaar van binnenuit. Wat is dit?

En als men dan - terwijl men waarschijnlijk nog niet hersteld is van deze geweldige klap van verraad - verder gaat met de Pesachmaaltijd..., dan neemt

Jezus het brood, zegent het en breekt het zoals de tafelheer doet. Maar terwijl Hij het brood deelt, spreekt Jezus, als vanuit het niets ongehoorde woorden... Hij zegt: 'dit is Mijn *lichaam*. Eet' ... En bij het uitdelen van de beker doet Jezus iets wat hierop lijkt: 'dit is Mijn *bloed*. Drink allen'.

Als ik een Avondmaalsdienst mag houden, dan denk ik bij het brood en de wijn al snel aan de liefde van de Heere Jezus, waarmee Hij Zichzelf voor ons als offer heeft gegeven – en dat is natuurlijk ook de betekenis van het Avondmaal – maar de wijn van het Avondmaal moet hier voor Jezus' discipelen tijdens dit eerste Avondmaal een stuk minder zoet zijn geweest... Er is een verrader in hun midden! En Jezus draagt hen nu opeens op om Zijn eigen bloed te drinken en Zijn lichaam te eten! Hoe zouden zij dat hebben gegeten en gedronken? Wat zouden zij hebben gedacht en gevoeld op dat moment? Zouden zij het überhaupt door hun keel hebben gekregen? ... Joden die bloed moeten drinken. Volgelingen van Jezus die het lichaam van de Messias moeten eten. De woorden die ons zo vertrouwd in de oren klinken bij de Avondmaalsvieringen moeten voor de discipelen toch vreselijke angst, schrik en weerzin hebben opgeroepen. ... De vreugdevolle viering van Pesach loopt uit op de bekendmaking van hoogverraad door een van de leerlingen die Jezus Zelf tot Zijn kring had uitgenodigd en daarna de oproep om het bloed van je Meester en Heer te drinken...

Wat mij ook zo heel erg bevreemd - als ik mij probeer voor te stellen hoe dat toen moet zijn geweest - is dat Jezus hier gewoon dit menselijke spel meespeelt. Jezus' verrader die misschien tegenover Hem zit, houdt zich nog volkomen onnozel door ook de vraag te stellen 'Ben ik het, Rabbi?' (Let daarbij op het verschil: Judas noemt Jezus niet 'Heer' zoals de andere discipelen, maar 'rabbi'... Kon Judas die eretitel 'Heer' niet meer over zijn lippen krijgen misschien?) Maar Jezus, wat doet Hij? Hij geeft alleen een onopvallende bevestiging aan Judas, wat de anderen mogelijk in het rumoer niet eens hebben gehoord – 'jij zegt het' – en Jezus gaat gewoon door met de Pesachmaaltijd. Waar is de Goddelijke macht van Jezus? Waar is Zijn oordeel en Zijn eer? Waar is er iets van God Zelf te zien op het moment van deze Pesachmaaltijd die zo totaal anders moet zijn verlopen dan aanvankelijk gedacht? God Die hoogverheven is in al Zijn macht en majesteit..., gaat hier schuil in een menselijk spel van verraad en straks moord. Dat kan je toch niet met je gedachten klein krijgen? We duikelen hier een diepte in, zonder bodem..., zo duister.

De hoogverheven God lijkt ten onder te gaan in het duivelse spel van menselijk verraad. Jezus wordt straks op het moment dat Hij gevangen genomen wordt, in de steek gelaten door Zijn uitverkorenen..., maar eigenlijk zit Jezus hier bij de Avondmaalstafel al helemaal alleen. De leerlingen zijn nu dan nog wel om Jezus heen, maar zij begrijpen het niet. Zij vieren Pesach mee, maar ze kunnen de diepte van deze Pesachmaaltijd niet meemaken. God gaat hier een weg, die geen mens kan meemaken. Hooguit kan de mens wat in de weg staan, of volkomen aan de verkeerde kant strijden zoals Judas. ... En daarin voel ik mij even heel dicht bij die discipelen. Want ook ik

kan er niet bij wat wij hier vanavond vieren. Het bloed van de Zoon van God tot mij nemen..., Zijn lichaam breken... Avondmaalvieren, dat is iets uiterst ongemakkelijks..., iets ongehoords..., je krijgt het met je verstand niet klein..., het is te groot voor je hart... en het is te pijnlijk voor je ziel om te bevatten dat God deze weg is gegaan om je te redden...

Maar dit is de weg die God is gegaan voor ons. Dit is de weg waarop wij met al onze verwarring, met onze schuld en twijfel Jezus op een gepaste afstand mogen volgen, onze redding en geluk tegemoet. Want tegen deze uitverkorenen die er nog zo weinig van begrepen, wordt door Jezus gezegd: 'Deze beker is Mijn bloed, het bloed van het verbond, dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden.' ... Nu wordt het langgekoesterde verlangen van Israël vervuld: het verbond wordt door de HEERE nieuw gesloten..., het verbond met God waar Israël de eeuwen door zo mee worstelde, waarin zij steeds weer haar zelf in haar onvermogen en onwil tegenkwam..., dat verbond dat in zo'n dermate slechte heeft verkeerd dat Israel zelfs in ballingschap is terecht gekomen, ver verwijderd van de tempel in Jeruzalem die slechts als een rokende puinhoop was overgebleven..., dat verbond gaat God nu nieuw maken. God tuigt niet alle voorwaarden van het verbond op, waar Israel zich aan moest houden. God maakt een nieuw verbond, door de zonden van Zijn volk te vergeven. Een nieuw verbond. Opnieuw verbonden aan God.

U en ik krijgen te midden van al onze vragen en verwarring te horen dat God nieuw met ons wil beginnen. Dat alles wat tussen God en ons in staat, wordt weggenomen. Voor de geboorte van Jezus sprak de engel Jozef, de man van Maria, al aan: 'je moet Hem de naam Jezus geven, want Hij zal Zijn volk redden van hun zonden.' En nu is dat moment gekomen, waar de betekenis van Jezus' naam volledig werkelijkheid wordt: Jezus zal nu Zijn volk gaan redden van hun zonden. Het verbond nieuw maken. De verbinding met tussen God en ons mensen herstellen. Nee, niets leek daarvan terecht te komen. Alle leerlingen, die pasgeleden nog bezig waren met de ereplaatsen te verdelen in het Koninkrijk, stonden buiten spel. Verdwaasd. Verbijsterd. Er was zelfs sprake van hoogverraad door een van deze vrienden. Maar Gods plannen konden niet gedwarsboemd worden. God nam al die menselijke dwaasheid zelfs op in Zijn plan om geheel op eigen initiatief, op deze ongekende wijze, ons Zijn redding te bieden. En daarom zong Jezus met Zijn leerlingen ter afsluiting van de maaltijd de lofzang over Gods redding, terwijl zijn discipelen het allemaal niet begrepen. Daarom eindigde dit menselijk gezien diepe dieptepunt toch hooggestemd met de lofzang.

Hoe zouden die discipelen daar hebben gezeten hè? Ik probeerde het mij voor te stellen: dat hoogverraad door een van hen, waarover Jezus Zijn leerlingen informeert. En daarna die woorden 'dit is Mijn lichaam, neem, eet' en 'dit is Mijn bloed, neem, drink'... Wat moet het onwerkelijk voor hen zijn geweest! Maar Jezus laat hen niet daarin zitten. Hij neemt hen mee... op weg... en richt hun blik op de toekomst. Dit zullen zij allemaal niet begrijpen nu. Dit kunnen zij niet

meemaken op dit moment, letterlijk en figuurlijk niet. Maar: 'Ik zeg jullie, dat Ik van nu aan van de vrucht van de wijnstok niet zal drinken tot op de dag wanneer Ik die met jullie nieuw zal drinken in het Koninkrijk van Mijn Vader'. Het zal vandaag eindigen bij deze gruwelijke beker, bij het bloed van Jezus dat zal worden vergoten. Maar Jezus kijkt over Zijn eigen lijden en sterven heen naar de toekomst van Gods Koninkrijk, waarin straks de wijn rijkelijk zal vloeien. Jezus ziet Zich al zitten met Zijn discipelen. Misschien wel op dezelfde manier, opnieuw de bevrijding vierend. Maar dan niet meer met gezichten die diepe teleurstelling en onbegrip vertonen. Maar met gezichten die volkomen ontspannen zijn, bevrijd van alle kramp en zorgen..., gezichten die rust uitstralen en vol van echte vreugde zijn.

En daarom mogen wij straks in alle eerbied en ontzag voor het huiveringwekkende dat op die ene vrijdag heeft plaatsgevonden... tegelijkertijd vol dankbaarheid en vertrouwen uitzien naar die toekomst waar Jezus de maaltijd mee afsloot. Elke Avondsmaalsviering zijn wij dichterbij dat moment dat wij straks bij Jezus aan tafel mogen zitten en bij al die medeleerlingen die net zoals wij zulke worstelingen kenden en het ook niet allemaal begrepen.

Ik vind het zo mooi dat Jezus aan het einde van de maaltijd een persoonlijke belofte doet: 'Ik zal geen wijn meer drinken tot het moment dat Ik met jullie die wijn nieuw zal drinken' Jezus onthoudt Zich van wijn. Al die eeuwen door, die wij nu doormaken, laat Hij de beker staan. De beker blijft onaangeroerd wachten..., omdat de Heere Jezus niet zonder u en mij die beker wil gaan drinken.

Jezus doet een gelofte 'Ik zal niet drinken totdat...' Zo'n belofte doe je alleen als iemand je heel erg dierbaar is. Je drukt ermee uit dat je gewoon niet zonder die ander kan en wil. Nou, dat is wat het Avondmaal u vanavond duidelijk wil maken. Misschien zijn er alleen nog maar meer vragen bij gekomen vanavond, want: wat een onwerkelijke werkelijkheid is dat laatste Avondmaal... Wat een bijzonder vreemde weg is God in Jezus gegaan... Waarom? Waarom zo? Laat het maar gewoon staan. Jezus legt het niet allemaal uit. Hij geeft. Hij schenkt Zijn lichaam en bloed. En Hij drukt u op het hart dat Hij die weg is gegaan omdat Hij die eeuwige vreugde van Zijn Koninkrijk niet zonder u wil beleven. Hij zal de beker van vreugdewijn laten staan – Hij belooft het - totdat u aanschuift.